

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a Mgr. Miroslava Lehoczského na verejnom zasadnutí v Bratislave 10. októbra 2007 v trestnej veci obžalovaného I pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.), o odvolaniach krajského prokurátora v Babskej Bystrici, obžalovaného I a poškodeného Ing. P proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. júna 2005, sp. zn. 1 T 7/04, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. f/, ods. 2 zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok krajského súdu **sa z r u š u j e** vo výroku, ktorým podľa § 228 ods. 1 Tr. por. bola obžalovanému uložená povinnosť **nahradiť** poškodenej spoločnosti s ručením obmedzeným (škodu spôsobenú trestným činom v sume 146 766 Sk.

Podľa § 265 Tr. por. poškodená S s nárokom na náhradu škody **sa o d k a z u j e** na konanie o občianskoprávných veciach.

Podľa § 256 Tr. por. odvolanie poškodeného Ing. P **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu prvého stupňa z 9. júna 2005, sp. zn. 1 T 7/04, obžalovaný I bol uznaný za vinného zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Tr. zák., ktorý spáchal v podstate tak, že

od januára 1996 do konca marca 1998 pod rôznymi zámienkami žiadal finančné pôžičky od rôznych subjektov s príslubom návratnosti, hoci vedel, že v prisľúbených alebo v zmluvne stanovených termínoch ich nevráti, a to

1/ v Revúcej 21. januára 1996 na základe zmluvy o pôžičke prevzal od I 100 000 Sk so splatnosťou do 21. januára 1997, od marca 1996 postupne do 9. septembra 1996 v Revúcej od neho prevzal ďalšiu pôžičku 700 000 Sk so splatnosťou do 31. decembra 1997, v zmluvne dohodnutých termínoch však peniaze nevrátil, len v júni 1997 vrátil 100 000 Sk a dlhuje ďalších 700 000 Sk;

2/ v Revúcej 7. apríla 1997 si od J požičal 138 000 Sk so splatnosťou do 7. mája 1997, následne si od neho 16. apríla 1997 požičal 115 000 Sk so splatnosťou do 16. mája 1997 a v marci 1998 sumu 30 000 Sk so splatnosťou do 7 dní, ale peniaze nevrátil a dlhuje mu 283 000 Sk;

3/ v Revúcej 23. mája 1997 si od M požičal 100 000 Sk so splatnosťou do 16. decembra 1997, ale až v roku 1999, resp. v roku 2003 tomuto vrátil spolu 10 000 Sk a dlhuje mu najmenej 90 000 Sk;

4/ v Revúcej 13. júla 1997 si od Ing. A požičal 200 000 Sk so splatnosťou do 13. septembra 1997, ale až v roku 2002, resp. v roku 2003 tomuto vrátil spolu 40 000 Sk a dlhuje mu najmenej 160 000 Sk;

5/ v Revúcej v polovici júla 1997 si od I požičal 300 000 Sk a 21. júla 1997 ďalších 84 200 Sk so splatnosťou do 30. augusta 1997, ale až 17. mája 1999 tomuto vrátil 5 000 Sk a dlhuje mu 379 200 Sk;

6/ od miestnej pobočky v Revúcej S 11. septembra 1997 si požičal 180 000 Sk, pričom tohto veriteľa uviedol do omylu založením osobného automobilu zn. VW Golf, ktoré však nebolo v jeho vlastníctve, ale peniaze veriteľovi v dohodnutých termínoch neplatil riadne a dlhuje jeho právnomu nástupcovi S najmenej 145 000 Sk.

Krajský súd za to obžalovanému podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody na dva roky, jeho výkon podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., s použitím § 59 ods. 1 Tr. zák., podmienene odložil so stanovením skúšobnej doby na päť rokov; podľa § 228 ods. 1 Tr. por. obžalovanému bola uložená povinnosť nahradiť spôsobenú škodu S v sume 146 766 Sk a podľa § 228 ods. 3 Tr. por. poškodený Ing. P s jeho nárokom na náhradu škody bol odkázaný na konanie o občianskoprávných veciach.

Je potrebné tiež uviesť, že krajský súd z posúdenia vypustil v obžalobe uvedený skutok:

obžalovaný formou pôžičiek prevzal 17. januára 1997 v Revúcej od Ing. P 750 000 Sk, vo februári 1997 v Jelšave 1 000 000 Sk a v marci 1997 v Revúcej 250 000 Sk, pričom tieto 2 000 000 Sk si požičal pod zámienkou kúpy kamióna, ktorý mal založiť v prospech tohto veriteľa a peniaze mu mal vrátiť do jedného roka, ale prísľuby nesplnil a požičané peniaze doteraz nevrátil.

Proti rozsudku krajského súdu podali odvolania krajský prokurátor v Banskej Bystrici, obžalovaný I a poškodený Ing. P.

Prokurátor v odvolaní podanom v neprospech obžalovaného namietal vypustenie jedného z čiastkových žalovaných skutkov (ktorý mal byť spáchaný ku škode Ing. P) napadnutým rozsudkom s tým, že považuje tento za preukázaný vykonanými dôkazmi; tieto v odvolaní uviedol a rozobral. Prokurátor pritom uviedol, že pri uznaní obžalovaného za vinného aj za spáchania tohto skutku by inkriminované konanie ako celok malo by byť právne kvalifikované ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., teda že bola spôsobená škoda veľkého rozsahu.

Prokurátor z uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obžalovaný I v odvolaní opakovane svoju obhajobu, že totiž trestný čin nespáchal; hodnotil jemu priaznivé svedecké výpovede ako vierohodné a opačne. Tvrdil, že svedkovia Ing. P a M, resp. aj ďalšia osoba ho donútili k podpísaniu zmluvy o pôžičke, ale túto v uvádzanej výške nedostal, lebo išlo o zastieranú úžeru (skutok vypustený z posúdenia). Obžalovaný ďalej uviedol, že práve pre nátlak týchto osôb, ktoré ho nútili prednostne platiť neprimerané úroky, nemohol vlastne splácať ďalšie pôžičky.

Obžalovaný I preto navrhol, aby Najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec buď vrátil krajskému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie, alebo sám vo veci rozhodol jeho oslobodením spod obžaloby.

Poškodený Ing. P v odvolaní namietal výrok rozsudku, ktorým bol s jeho nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie o občianskoprávných veciach; napadnutý rozsudok označil za nesprávny v základe pre také rozhodnutie, totiž v tom, že bol vypustený z posúdenia čiastkový žalovaný skutok (pôžička ním poskytnutá obžalovanému). Jeho spáchanie obžalovaným považuje poškodený Ing. P za preukázané s poukazom na vykonané dokazovanie.

Poškodený Ing. P v odvolaní preto navrhol, aby Najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec tomuto vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie s tým, aby finálne bol obžalovaný zaviazaný k náhrade škody v jeho prospech v sume 2 000 000 Sk.

Najvyšší súd konajúci v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) ako súd odvolací nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por., a preto v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie i správnosť postupu konania, ktoré tomuto predchádzalo, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli

odvolaniami vytýkané. Dospel takto k záveru, že je potrebné reformovať len jeden z výrokov o náhrade škody, lebo v ďalších častiach je napadnutý rozsudok legálny.

Pre rozhodnutie o vine obžalovaného súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na rozhodnutie a vykonané dôkazy správne vyhodnotil.

Posudzujúc skutky ad 1 až 5 napadnutého rozsudku, odvolací súd konštatuje, že dokazovaním bolo preukázané požičiavanie si peňazí obžalovaným od jeho známych, ktorí na základe dôvery a vzájomných dobrých vzťahov s ním uzatvárali zmluvy o pôžičke.

Obžalovaný požičané peniaze v dohodnutých termínoch nesplácal, resp. splatil len minimálnu čiastku z dlhov, aj to však až po termíne ich splatnosti. Poškodení D, H, P a D svoje pohľadávky úspešne uplatnili v občianskom súdnom konaní. Rozhodnutia súdov v týchto otázkach zaväzujú obžalovaného zaplatiť pohľadávky jednotlivých poškodených (vyplývajúce zo zmlúv o pôžičkách, ktoré sú aj predmetom tohto trestného konania). Tieto okolnosti potvrdzujú aj správne zistenia krajského súdu v rozhodovanej veci o existencii úverov získaných obžalovaným, ako to vyplýva z vykonaných dôkazov.

Odvolania prokurátora a poškodeného Ing. P spochybňovali najmä záver súdu prvého stupňa o skutku nezahrnutom do výrokovej časti napadnutého rozsudku (pôžička obžalovaného 2 000 000 Sk od Ing. P).

V konaní ako dôkaz absentuje zmluva o tejto pôžičke, ktorá mala byť omylom zničená. Svoj nárok Ing. P neuplatnil v občianskom súdnom konaní, o tomto teda neexistuje súdne rozhodnutie (ako v už uvedených prípadoch); existencia toho skutku sa dokazovala výlučne výpoveďami svedkov.

Tento žalovaný skutok bol preukazovaný hlavne výpoveďami svedkov Ing. P, jeho manželky Ing. K, jeho otca Ing. J, J, F, L, R, J a tiež svedka R (v rôznych pohľadoch, rozsahu a s rôznou mierou hodnovernosti).

V protiklade s výpoveďami týchto svedkov je výpoveď obžalovaného a jeho manželky – svedkyne M. K odstráneniu rozporu pritom neprispeli ani v konaní vykonané konfrontácie.

Krajský súd k otázke znehodnotenia zmluvy o pôžičke 2 000 000 Sk a k odovzdávaniu jej jednotlivých častí obžalovanému vykonal potrebné dôkazy a tieto aj správne vyhodnotil. Vzhľadom na rozpory vo výpovediach jednotlivých svedkov, ale aj neskončené trestné stíhanie Ing. D a M za vydieranie, ktorého sa mali dopustiť práve na obžalovanom v zmysle jeho obhajobných tvrdení, aj odvolací súd konštatuje, že nie je možné jednoznačne dospieť k záveru o uzavretí zmluvy o tejto pôžičke a odovzdaní jej celej sumy obžalovanému.

Vzhľadom na tieto okolnosti odvolací súd rezultuje, že súd prvého stupňa správne vypustil predmetný skutok zo série čiastkových atakov, ktoré napĺňajú zákonné znaky skutkovej podstaty pokračovacieho trestného činu podvodu; poukazuje pritom na príslušnú časť odôvodnenia písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku, ktorú si osvojuje.

Vo vzťahu k ďalším skutkom krajský súd správne dospel k záveru, že obžalovaný využil svojich známych, pod rôznymi zámienkami si od nich požičiaval peniaze, ktoré však v dohodnutých termínoch nemohol splatiť.

Podstatou odvolania obžalovaného je tvrdenie, že nebola preukázaná subjektívna stránka trestného činu – úmyselné zavinenie. Z dokazovania však vyplýva záver, že obžalovaný konal v nepriamom úmysle, pričom na škodu cudzieho majetku sa obohatil tým, že iného uviedol do omylu a spôsobil tak škodu značnú. Je zrejmé, že obžalovaný už v čase uzavierania zmlúv o pôžičkách mohol predpokladať, vychádzajúc z vlastnej finančnej situácie, že pôžičky nebude schopný riadne a včas splácať; pritom sa však nedôvodne spoliehal, že v podnikaní dosiahne dostatočný zisk. Taký však nedosahoval ani v dobe pred pôžičkami a ani neskôr, pričom sa však spoliehal na spoluprácu s P; tento však ich úspešnú obchodnú spoločnú činnosť nepotvrdil.

V tejto súvislosti je potrebné vziať do úvahy aj rozsah pôžičiek obžalovaného, ich frekvenciu, jeho príjmy a majetok, ako aj uvádzanie nepravdivých okolností pri uzatváraní príslušných zmlúv a preberaní peňazí od veriteľov.

Obhajobu obžalovaného teda nie je možné prijať ako reálnu; podstatou uvedenia veriteľov do omylu je deklarovanie, že požičané peniaze riadne a včas vráti, čo však nespravil a vzhľadom na svoju finančnú situáciu v čase uzavierania zmlúv o pôžičke mohol dôvodne predpokladať, že peniaze nebude schopný v stanovených termínoch vrátiť.

Obžalovaný všetkými čiastkovými útokmi spôsobil škodu 1 757 200 Sk (súd prvého stupňa v odôvodnení písomného vyhotovenia svojho rozsudku nesprávne uvádza sumu 1 722 200 Sk), teda v zmysle § 89 ods. 13 Tr. zák. ide o škodu značnú.

Tento záver vyplýva zo skutočnosti, že je správne rozhodnutie o vypustení čiastkového skutku, ktorým mal obžalovaný spôsobiť škodu 2 000 000 Sk, ako je už uvedené; v tejto časti aj odvolací súd neakceptoval podaný opravný prostriedok prokurátora, resp. na tento smer vo svojej podstate zamerané odvolanie poškodeného Ing. P (aj keď v otázke viny obžalovaného odvolanie poškodeného nie je relevantné).

Krajský súd teda správne konanie obžalovaného právne kvalifikoval ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Tr. zák., aplikujúc v súlade s ustanovením § 16 ods. 1 Tr. zák. pre neho najpriaznivejšiu právnu úpravu (zákon účinný v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý je napokon najpriaznivejší pre obžalovaného aj v súčasnosti).

Krajský súd pri rozhodovaní o treste obžalovaného zohľadnil všetky rozhodné zákonné kritériá, správne hodnotil poľahčujúce či priťažujúce okolnosti, výšku spôsobenej škody v škále pojmu značná škoda ako aj časový odstup od trestného činu a dĺžku samotného trestného činu a dĺžku samotného trestného stíhania. Aj odvolací súd konštatuje, že v súčasnosti nie je účelné pôsobiť nepodmienečným trestom odňatia slobody; uložený trest odňatia slobody je zákonný a sú splnené tiež

legálne podmienky na podmienený odklad jeho výkonu a stanovenú skúšobnú dobu.

Najvyšší súd za tejto situácie nepovažuje odvolania prokurátora a obžalovaného za dôvodné, ale na ich základe (v prospech obžalovaného) svojim rozhodnutím napravil chybný výrok napadnutého rozsudku týkajúci sa parciálnej otázky náhrady škody, pričom postupoval v intenciách § 254 ods. 1 Tr. por., aj keď táto chyba nebola odvolaniami vytýkaná.

Firma N, ktorá je právnym nástupcom firmy M, si v trestnom konaní uplatnila nárok na náhradu škody (pokiaľ ide o skutok ad 6 výroku napadnutého rozsudku).

Firma si uplatnila svoj nárok včas, teda do skončenia vyšetrovania, a to vo výške 146 766 Sk s príslušenstvom.

Krajský súd pochybil už v tom, že sa nevysporiadal s celým uplatneným nárokom a poškodenej firme priznal náhradu škody v sume 146 766 Sk, pričom opomenul, že súčasťou tohto nároku bolo aj príslušenstvo (ak mu toto nepriznal, mal poškodeného so zvyškom jeho nároku na náhradu škody v zmysle § 229 ods. 2 Tr. por. odkázať na konanie o občianskoprávných veciach).

Bez ohľadu na uvedené je potrebné konštatovať, že včas uplatnený nárok tohto poškodeného nebol uplatnený riadne.

Zo zmluvy o pôžičke vyplýva, že istina vyplatená obžalovanému bola 180 000 Sk.

Na hlavnom pojednávaní 17. marca 2005 poškodený uviedol, že obžalovaný od októbra 1997 do novembra 1998 uhradil z tejto pôžičky 161 400 Sk, nie je však zrejmé, či vrátené peniaze predstavujú istinu alebo príslušenstvo pohľadávky.

Adhézne konanie je svojou povahou nárokové konanie, uplatňovaný nárok je preto potrebné presne špecifikovať; ak sa uplatňuje aj príslušenstvo pohľadávky, je nevyhnutné určiť jeho výšku.

V rozhodovanej veci ak bola uplatnená istina vo výške 146 766 Sk, nevyplýva z údajov poškodeného, ako došlo k započítaniu obžalovaným zaplatenej sumy 161 400 Sk; ak išlo o istinu, na tejto by obžalovaný dlhoval 18 600 Sk a nie sumu 146 766 Sk.

Je potrebné tiež konštatovať, že samotná zmluva o pôžičke je v otázke výšky splátok istiny a zmluvného úroku nezrozumiteľná, rovnako ako pripojený splátkový kalendár.

Výrok napadnutého rozsudku o povinnosti obžalovaného nahradiť poškodenému 146 766 Sk je teda sporný, podklady k nemu vedúce sú rozporné, a preto odvolací súd podľa § 258 ods. 1 písm. f/, ods. 2 Tr. por. tento zrušil; podľa § 256 Tr. por. poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o občianskoprávných veciach.

Najvyšší súd pritom konštatuje, že na základe už uvedených okolností nezistil dôvod na zmenu ďalších výrokov napadnutého rozsudku krajského súdu.

Tento záver vyplýva aj z toho, že Najvyšší súd odvolanie poškodeného Ing. P podľa § 256 Tr. por. ako nedôvodné zamietol. Neboli zistené okolnosti odôvodňujúce zrušenie napadnutého rozsudku vo výroku o vine obžalovaného, a to najmä pokiaľ ide o vypustenie čiastkového skutku obžaloby z posúdenia (pôžička 2 000 000 Sk od Ing. P); základy pre taký výsledok už boli konštatované.

Vypustenie skutku z posúdenia pri pokračovacom trestnom čine je vlastne svojou kvalitou akoby oslobodením obžalovaného spod obžaloby v danom smere. Ak vo vzťahu k takému skutku poškodený uplatnil nárok na náhradu škody, je potrebné postupovať podľa § 229 ods. 3 Tr. por., pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa; v tomto je preto napadnutý rozsudok legálny.

V Bratislave 10. októbra 2007

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je

prípustný.

**JUDr. Milan L i p o v s k ý , v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:

